

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
16 september 2022

Projectnaam
invoering invoeringstoets

Ons kenmerk
4212672

nota

Beslisnota inzake beantwoording aanvullende verzoeken
inzake de invoeringstoets van de Tweede Kamer

1. Aanleiding

- De Commissie voor de Werkwijze van de Tweede Kamer heeft een aantal aanvullende vragen gesteld (bijlage 1) over de inkleuringsbrief van de invoeringstoets die u in april heeft verstuurd (bijlage 2).
- Eén van de vragen was om een overzicht te geven van afgeronde, lopende en voorgenomen invoeringstoetsen. Vóór de zomer was er nog niet genoeg te melden, waardoor is gekozen te wachten tot na de zomer om een substantiëlere lijst te kunnen geven.
- De griffie heeft verzocht de vragen uiterlijk 22 september te beantwoorden vanwege geplande commissievergadering op 4 oktober.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de brief en verzending aan de TK.

3. Kernpunten

Samenvatting inhoud van de brief

De brief beantwoordt de gestelde vragen kortweg als volgt:

1. Resultaten (welke invoeringstoetsen, wie kiest en waarom):
 - a. de Kamer vroeg in feite alleen naar invoeringstoetsen op regelgeving die tot stand is gekomen vóór 15 januari 2020 (de periode waarin nog geen sprake was van een invoeringstoets). De bijlage bij de brief bevat *alle* uitgevoerde, lopende en voorgenomen invoeringstoetsen die na interdepartementale uitvraag bij ons bekend zijn geworden.
 - b. In het overzicht en in de beantwoording is ook ingegaan op de vraag hoe de selectie van onderwerpen tot stand komt, en is beschreven dat wordt gewerkt aan selecterende indicatoren die behulpzaam moeten zijn bij het maken van een inschatting van *a.* de grootte van de kans op knelpunten, en *b.* de ernst van knelpunten als ze zich voordoen.
2. Verduidelijking van de tekst 'op het vroegst mogelijke moment waarop iets nuttigs gezegd kan worden': In de beantwoording is met een fictieve casus uitgelegd dat deze formulering is gekozen om een wezenlijke en inhoudelijke reden, en niet om terug te krabbelen van de eerder gekozen en op zichzelf duidelijkere formulering 'een jaar na invoering'.
3. Verduidelijking van de tekst 'dat een algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling betekenisvoller kan zijn dan een wet': deze vraag lijkt op

een misverstand te berusten. Vanzelfsprekend is deze zin geen bekentenis van het kabinet dat we hele belangrijke zaken in afwijking van het primaat van de wetgever op lager niveau zouden regelen, het is eenvoudigweg in de context van de invoeringstoets zo dat de duivel in de details zit omdat daar de echte knelpunten opdoemen. De uitvoeringsdetails worden juist op lager niveau geregeld omdat ze niet behoren tot de hoofdelementen die in de wet thuishoren. De subsidiewetgeving wordt als voorbeeld genoemd omdat alle departementen daarmee te maken hebben en het geen dossierkennis vergt om dat voorbeeld te begrijpen.

4. Samenwerking met het parlement: in de brief wordt aangegeven dat Kamerleden of –commissies desgewenst op verschillende manieren betrokken kunnen worden bij de inhoudelijke totstandkoming van een invoeringstoets op een bepaalde regeling. Het spreekt ook uit dat we open staan voor alle vormen van samenwerking op dit evaluatie-instrument. Achtergrond: de Kamer wil blijkens de Werkgroep van der Staaij¹ ook zijn voordeel doen met invoeringstoetsen om het eigen werk te verbeteren (wetgevende, controlerende en vertegenwoordigende functie).
5. Standen van de uitvoering en strategische evaluatieagenda's: in reactie op de vraag of de Stand van de Uitvoering en Strategische Evaluatie Agenda (al) een overzicht bevat van lopende en uitgevoerde invoeringstoetsen wordt aangegeven dat dat in de eerste ronde van deze zomer nog niet het geval is, maar dat dat voor de toekomst wel nog steeds valt te verwachten gelet op de nauwe samenhang met de bedoeling van die documenten.

Risico's

- De Kamer zal ongetwijfeld vragen enkele van de invoeringstoetsen te mogen ontvangen voor zover dat niet al op de planning stond. Daarbij is het van belang zo goed mogelijk te anticiperen op een aantal van de risico's die de invoeringstoets heeft:
 - Risico-regelreflex: de vroege constatering van knelpunten betekent niet automatisch dat het niet werkt en anders moet, het kan gaan om 'kinderziektes' en implementatie-issues die nog weggewerkt kunnen worden. We moeten dus goed aan verwachtingenmanagement doen: het is *maar* een invoeringstoets, een lichtvoetig onderzoek dat een eerste beeld oplevert.
 - Opnieuw organiseren van tegenstand: de Wet raadgevend referendum had het effect dat kort na aanvaarding van een wet de tegenstanders nog eens de ruimte kregen om hun verzet tegen de wet te etaleren. Dat risico heeft de invoeringstoets ook enigszins.
 - Beperkt handelingsperspectief: knelpunten in de uitvoering van dwingendrechtelijke regels, kunnen mogelijk niet (gemakkelijk) opgelost worden zonder het wettelijke regime te wijzigen. Dergelijke uitkomsten van een invoeringstoets kunnen mogelijk minder daadkrachtig worden opgepakt dan andere knelpunten.
- De bijlage bij de brief is meer een lijst met voornemens, dan een gegarandeerde lijst. We hebben gekozen voor een lerende aanpak, en tussentijdse lessen kunnen leiden tot een andere koers voor latere jaren. Het risico bestaat dat departementen politiek gehouden zullen worden aan deze groslijst, wat voor de lerende aanpak en toegevoegde waarde van de invoeringstoets niet behulpzaam is.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
16 september 2022

Ons kenmerk
4212672

¹ Rapport Meer dan de som der delen, Kamerstukken II 2021/22, 35992, [nr. 1](#).

Overigens zullen ook nog invoeringstoetsen verschijnen die nu niet op de lijst staan, omdat we de betreffende beleidsafdeling mogelijk nog niet hebben bereikt met de uitvraag.

- Doordat de lijst met onderwerpen niet automatisch bij de juiste Kamercommissies terecht komt, bestaat het risico dat JenV gevraagd wordt de keuzes van andere departementen uit te leggen. Voor nu is het nog prima om vanuit uw rol als MRb over de afgeronde, lopende en geplande invoeringstoetsen te rapporteren; dat past bij de lerende aanpak en coördinerende rol. Wanneer echter de lerende fase voorbij is moet het meer ingebed raken bij de vakdepartementen en zouden zij primair zelf daarover met de Kamer moeten communiceren waardoor het ook bij de juiste Kamercommissies terecht komt.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
16 september 2022

Ons kenmerk
4212672

4. Toelichting

4.1 Politieke context

De komende maanden wordt ook door de betrokken departementen gecommuniceerd over invoeringstoetsen. Ambtelijk wordt zo goed mogelijk geborgd dat we ondanks de lerende aanpak en vormvrije invulling, in bedoeling en randvoorwaarden wel dezelfde lijn hanteren en bijvoorbeeld alert zijn op de bovengenoemde risico's.

4.2 Krachtenveld

De brief is heel breed afgestemd in het netwerk van geïnteresseerden van de invoeringstoets. Daarin zijn met name de uitvoeringsorganisaties goed vertegenwoordigd, maar ook veel stafafdelingen van de ministeries. De beleidsafdelingen doen nog minder mee.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.